

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 886
van **ELISABETH MEULEMAN**
datum: 12 juli 2017

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Richtlijnenboek der Landbouwdieren - Opname lage-emissiefactoren voor pluimvee (2)

Deze schriftelijke vraag leg ik aan de minister voor in navolging van mijn schriftelijke vraag nr. 629 van 3 mei 2017.

In het rapport 2014 van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) staat vermeld dat er in de literatuur een grote variatie zit op de emissiecijfers en dat in slechts één buurland de ammoniakemissiearme stalsystemen vergelijkbaar zijn met deze in Vlaanderen, namelijk Nederland.

In tabel 1 worden de cijfers van beide landen van de studie voor legkippen vergeleken.

Tabel 1: Vergelijkende studie van cijfers voor legkippen van ILVO uit 2014.

RB: cijfers uit het toenmalige Vlaamse richtlijnenboek ; Infomil: Nederlandse cijfers.
Rood: verschillen.

EMISSIEFACTOREN LEGKIPPEN

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	Nederlands systeem	NH ₃ (kg/dp/jaar)		Geur (ou _e /dier/s)		PM ₁₀ (kg/dier/jaar)		PM _{2,5} (kg/dier/jaar)	
			RB	Infomil	RB	Infomil	RB	Infomil	RB	Infomil
Traditionele systemen	kooi-of batterij	E 2.101	0,1	0,1	0,35	0,35 ⁽¹⁾	0,023	0,005	0,00409	0,0002
	grondhuisvesting	E 2.100	0,315	0,315	0,34	0,34	0,084	0,084	0,01493	0,0039
Legkippen kooi- of batterijsystemen										
P-3.1	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) voor natte mest met afvoer naar een gesloten mestopslag	E 2.2	0,035	0,042	0,35	0,35	0,023	0,005	0,00409	0,0002
P-3.2	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) waarvan de natte mest 2 maal daags door middel van mestschuiven en een centrale mestband afgevoerd wordt naar een gesloten opslag	E 2.3	0,02	0,024	0,35	0,35	0,023	0,005	0,00409	0,0002
P-3.3	kooi voor droge mest met geforceerde mestdroging	E 2.5.1	0,035	0,042	0,35	0,35	0,023	0,005	0,00409	0,0002
P-3.4	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) met geforceerde mestdroging, belucht met 0,7 m ³ lucht per dier per uur. Mest afdraaien per vijf dagen; de mest heeft dan een droge stofgehalte van minimaal 55%	E 2.5.2	0,01	0,012	0,35	0,35	0,023	0,005	0,00409	0,0002
P-3.5	kooisysteem (indien voor leghennen: verrijkte kooi) met mestbandbeluchting en droogtunnel	E 2.6	0,015	0,018	0,35	0,35	0,023	0,005	0,00409	0,0002

Sommige zijn gelijk, maar een groot aantal is duidelijk verschillend. Bij dergelijke verschillen is het ongebruikelijk en misleidend om telkens de laagste cijfers te weerhouden. Dat is nochtans wat gebeurd is bij het inbrengen van de cijfers voor legkippen in het Richtlijnenboek Landbouwdieren, versie 2016. In tabel 2 worden systematisch de laagste cijfers uit tabel 1 opgenomen, hetgeen een vertekend beeld geeft van de waarden. De ogenschijnlijk reusachtige milieuwinst tegenover 2014 is dus nep.

Tabel 2: cijfers voor legkippen uit het Richtlijnenboek Landbouwdieren, versie 20 oktober 2016

EMISSIEFACTOREN LEGKIPPEN

Vlaams systeem	Vlaamse Omschrijving	Nederlands systeem	NH ₃ (kg/ dp/ jaar)	Geur (ou _g / dier/ s)	PM ₁₀ (kg/ dier/ jaar)	PM _{2,5} (kg/ dier/ jaar)
<i>Traditionele systemen</i>	kooi-of batterij	E 2.101	0,1	0,35 ⁽¹⁾	0,005	0,0002
	grondhuisvesting	E 2.100	0,315	0,34	0,084	0,0039
Legkippen kooi- of batterijsystemen						
P-3.1	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) voor natte mest met afvoer naar een gesloten mestopslag	E 2.2	0,035	0,35	0,005	0,0002
P-3.2	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) waarvan de natte mest 2 maal daags door middel van mestschuiven en een centrale mestband afgevoerd wordt naar een gesloten opslag	E 2.3	0,02	0,35	0,005	0,0002
P-3.3	kooi voor droge mest met geforceerde mestdroging	E 2.5.1	0,035	0,35	0,005	0,0002
P-3.4	kooi (indien voor leghennen: verrijkte kooi) met geforceerde mestdroging, belucht met 0,7 m ³ lucht per dier per uur. Mest afdraaien per vijf dagen; de mest heeft dan een droge stofgehalte van minimaal 55%	E 2.5.2	0,01	0,35	0,005	0,0002

Uit de vergelijking van de tabel opgemaakt door ILVO en de uiteindelijke tabel opgenomen in het Richtlijnenboek kunnen verschillende vragen gesteld worden:

1. Waarom werd consequent gekozen voor het laagste cijfer van beide kolommen uit tabel 1? Kan deze keuze wetenschappelijk gestaafd of verantwoord worden?
Het spreekt immers voor zich dat, hoe klein het verschil ook mag zijn, dit een heel groot verschil kan betekenen voor intensieve veeteeltbedrijven met een grootte-orde van 150.000 leghennen. Men dient dan ook deze emissiecijfers te vermenigvuldigen met het aantal dierplaatsen.
2. Wat is de wetenschappelijke argumentatie om aan te nemen dat kippen in verrijkte kooien, waar ze scharrelmogelijkheden hebben en per definitie meer fijn stof produceren, evenveel fijn stof produceren als de legbatterijkip?

ANTWOORD

op vraag nr. 886 van 12 juli 2017

van **ELISABETH MEULEMAN**

1. Voor pluimvee zijn er geen Vlaamse emissiemetingen beschikbaar. Voor het vaststellen van de emissiecijfers in het Richtlijnenboek werden de cijfers overgenomen uit de Nederlandse RAV-lijst (Regeling Ammoniak en Veehouderij) omdat de Nederlandse ammoniakemissiearme stalsystemen zeer vergelijkbaar zijn met deze in Vlaanderen. Bijgevolg zijn de cijfers in de kolommen 'RB' uit tabel 1 identiek aan de Nederlandse cijfers die van toepassing waren op het moment dat het richtlijnenboek werd opgesteld. De kolommen 'Infomil' geven de meer actuele Nederlandse cijfers die geldig waren op het moment van de ILVO-studie.
De Nederlandse fijnstofemissiecijfers voor pluimvee zijn geactualiseerd op basis van Nederlandse praktijkmetingen. De keuze om de cijfers uit de kolom Infomil over te nemen in het geactualiseerd Richtlijnenboek landbouwdieren 2015 heeft dus louter te maken met de overname van de meest recente Nederlandse cijfers die werden verkregen op basis van nieuwe metingen.
Tijdens de ILVO-studie werd vastgesteld dat de Nederlandse ammoniakemissiecijfers afwaken van de Vlaamse cijfers. Er werd op dat ogenblik geen verklaring gevonden voor deze afwijking. Daarom werden de Vlaamse emissiecijfers behouden. In de tweede helft van 2017 zal ILVO een evaluatie van de emissiefactoren in het MER-richtlijnenboek uitvoeren. Hierbij zullen deze verschillen nogmaals onderzocht worden.
2. Door gebrek aan metingen verricht op systemen met batterijhuisvesting of verrijkte kooien heeft men in Nederland gekozen om de emissies te berekenen op basis van gemeten totaal stof in deze systemen. Het gaat hierbij om metingen uit vroeger EU-onderzoek (Groot Koerkamp et al., 1996, De uitstoot van respirabel stof door de Nederlandse veehouderij, Rapport 96-10, Instituut voor Milieu- en Agritechneik). Voor de verrijkte kooi werd in Nederland dezelfde waarde aangehouden als voor legbatterijen, omdat hiervoor geen gegevens beschikbaar waren uit metingen (van Horne et al., 2007, Verbod op verrijkte kooien voor leghennen in Nederland: Een verkenning van de gevolgen, pagina 97, Wageningen Universiteit).
In de tweede helft van 2017 zal ILVO een evaluatie van de emissiefactoren in het MER-richtlijnenboek uitvoeren. Hierbij zal nagegaan worden of er voldoende informatie beschikbaar is om een aangepaste fijn stof emissiefactor voor verrijkte kooien te kunnen vaststellen.